

**MIKSZÁTH KÁLMÁN: BEDE ANNA
TARTOZÁSA**

8. Osztály

LESZ SZÓ...

- Az íróról
- A műfajról
- A novella szerkezetéről
- A novella vázlatáról
- Összegzés

AZ ÍRÓRÓL....

MIKSZÁTH KÁLMÁN

- ❖ 1847, Szklabonya, jómódú család
- ❖ Író, újságíró, szerkesztő
- ❖ Mikszáth az 1880-as évek elején robbant be a tot es paloc témájú novellákkal.
- ❖ Újszerű parasztábrázolás
- ❖ Műveiben érezhető a szülőföldhöz való ragaszkodás.
- ❖ Kedvenc témái a parasztság élete, a dzsenti ábrázolása és a történelemből vett témák.
- ❖ Az első novelláiban szülőföldje parasztjait ábrázolja mély együttérzéssel.
- ❖ Hőseit erkölcsi tisztaság, becsületes egyszerűség, nemes emberi tulajdonságok jellemzik. Lázadni nem tudnak, alázatosak.
- ❖ Ezek a hősök a világtól távol élő falusi parasztok, akiknek egyszerűsége erényként van jelen.
- ❖ Novellái végén a jótett, az ártatlanság elnyeri méltó jutalmát.

1882-ben jelent meg
15 apró történetet tartalmaz

MŰFAJA: NOVELLA

- Epikus műnembe tartozó műfaj
- Cselekménye rövid időt ölel fel
- Kevés szereplője van
- A szereplőket a cselekményből ismerjük meg
- A cselekmény egy szálon fut
- Középpontjában valamilyen konfliktus áll (emberek közötti vagy belső)
- A konfliktus váratlan fordulathoz, csattanóhoz vezet, és a novella ezzel zárul
- A novella jelentése: újdonság
- Boccaccio használta először irodalmi műfajként, ugyanis eredetileg a jogi nyelvben használták

AZ ELBESZÉLŐ MŰVEK SZERKEZETI EGYSÉGEI

Előkészítés

Bemutatja a történetet idejét, helyszínét, szereplőit és a kiinduló helyzetet.

Bonyodalom

A történet további eseményeinek kiindulópontja, megváltozik az alaphelyzet.

Kibontakozás

Valamilyen fordulópont a főhős életében, kalandok, próbatételek. Az események összefüggő sora.

Tetőpont

A cselekmény leglényegesebb fordulópontja.

Megoldás

A történet lezárása, befejezése.

SZÓMAGYARÁZAT

Pruszlík: női mellény

Királyi tábla: királyi ítélobíróság

Virágos kamra: halottasház

Orgazdaság: lopott holmival való kereskedés

Pápaszem: szemüveg

Bede Anna

valószínűleg a mű
egyik szereplője lehet

tartozása

valami adóssága van

„Mind együtt ültek a bírák. Ott künn a köd nekinehezedett az idomtalan épületnek, s szinte összébb szorítá annak falait, ráült az ablakokra, és elhomályosítá a jégvirágokat. Minek is ide a virágok?

A teremben nehéz, fojtott levegő volt, ködmön- és pálinkaszag, s a legfelső ablaktáblán csak lassan, lomhán forgott az ólomkarika.

A bírák fáradtan dőltek hanyatt székeiken, az egyik behunyta szemeit, s kezét bágyadtan leeresztve hallgatta a jegyző tollának percegését, a másik ásítózva dobolt irónjával a zöld asztalon, míg az elnök, letolva pápaszemét orra hegyére, izzadó homlokát törlé kendőjével.”

„Az ajtó kinyílt, és a lány belépett. - Üde légáramlat surrant be vele, mely szelíden meglegyintette az arcokat, s megcsiklandozá a szempillákat: a vastag ködön át mintha egy sugár is lopózott volna az ablakhoz, és ott táncolna a jégvirágok között, megsokszorozva magát a tárgyalási terem falain és bútorzatán.

Takaros egy teremtés. Délceg, arányos termet, melyre a kis virágos ködmönke olyan módosan simult, mintha szoborra lenne öntve; fekete szemei szendén lesütve, magas, domború homloka elborulva, megjelenésében báj, mozdulataiban kecs, szoknyája suhogásában varázs.”

Hol játszódik a történet?

A bíróságon, a tárgyalóteremben.

Mikor játszódik?

Télen.

Kik vannak a teremben?

A bírák.

Milyen a terem hangulata?

Nehéz, fojtott, ködös, bágyadt, rideg....

Hogyan jellemzi az elbeszélő a lányt?

Üde légáramlat, sugár, némi élet és ártatlanság lépett be vele együtt a terembe.

„Hangja lágy és szomorú, a szívekig hat, mint a zene, mely mikor már elhal is, mintha még mindig zendülne a levegőben elváltoztatva mindenkit és mindent.

A bírák arca nem olyan mogorva többé, a király képe meg az országbíróé is odább, nyájasan integet neki a néma falról, hogy csak beszélje el azt a nagy bajt.’

„ - Egy végzés! - dűnnyögi, amint szűrő szeme elszalad az iraton. - Bede Anna felhívatik, hogy félévi fogházbüntetését mai napon megkezdje.”

„A lány szomorúan bólint a fejével,... „

„ - Ma egy hete kaptuk az írást - rebegi töredezzve. - Maga bíró uram hozta, meg is magyarázta az értelmét, édesanyám pedig így szólt szegény: "Eredj lányom, a törvény törvény, nem lehet vele tréfálni." Hát én el is jöttem, hogy kiálljam a fél esztendőt.”

„...Bede Anna orgazdaság vétsége miatt félévi fogságra van ítélve.”

Mit keres a lány a bíróságon?

Egy végzéssel érkezett, mely arról rendelkezett, hogy **le kell tölteni a büntetést.**

Mi Anna bűne?

Orgazdaság.

„ - Semmi... semmi, csak az, hogy én Erzsi vagyok, Bede Erzsi, mert tetszik tudni, a testvérnéném, az az Anna. Ma egy hete temettük szegényt.”

Milyen váratlan fordulat következik?

Kiderül, hogy nem Anna áll a bírák előtt, hanem a testvére, Erzsi.

Miért jelentkezett a lány mégis a bíróságon?

„Azt, hogy legyen meg a teljes nyugalma a haló porában. Ne mondhassa neki, hogy adósa maradt: édesanyám a kárt fizeti ki, én meg a vármegyénél szenvedem el helyette azt a fél esztendőt.”

Hogyan oldódik meg a konfliktus? Hogyan ér véget a történet?

„- Igen, igen, nagy tévedés van a dologban. Hibás írást küldtünk hozzátok...”

„- Odafönt másképp tudódott ki az igazság. Eredj haza, lányom, tisztelem édesanyádat, mondd meg neki, hogy Anna nénéd ártatlan volt.”

A NOVELLA VÁZLATA

Bevezetés:

Rövid, megtudjuk a helyszínt, ami a tárgyalóterem, hideg tél van, fáradt bírók vannak a teremben.

Bonyodalom:

Megjelenik Erzsi, mindenki azt hiszi, hogy ő Anna.

Kibontakozás:

A bírák és a lány beszélgetése

Tetőpont:

Kiderül, hogy ő nem Anna

Megoldás:

A bírák hazaküldik Erzsit, egy kegyes hazugsággal, miszerint Anna ártatlan volt

ÖSSZEFOGLALÁS

- A jó palócok kötetben található novella
- Cím egy olyan nőre utal, aki nem is jelenik meg a történetben
- Téma: Bede Erzsi át akarja vállalni a testvére büntetését
- Erzsi jelleme: csöndes, félénk, önfeláldozó, naiv, kedves, mindenkire hatással van.
- Többségében párbeszéd van a szövegben, a leírás és az elbeszélés rövid.
- Az elbeszélő kívülről látja az eseményeket, E/3 személyben mesél.
- A novella megmutatja azt, hogy hogyan lehet egy kegyes hazugsággal segíteni egy egyszerűbb, de értékes, becsületes emberen. Néha el lehet tekinteni a szigorú szabályoktól, ha azzal jót lehet tenni valakivel.

Köszönöm a figyelmet!

